Commissie voor de
milieueffectrapportage

40 jaar milieueffect-rapportage

Nieuwe kazerne Korps Commandotroepen in Roosendaal

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

25 november 2026 | projectnummer: 3962

1 Advies over het MER in het kort

De minister van Defensie wil een nieuwe kazerne voor het Korps Commandotroepen (hierna: KCT) realiseren aan de Antwerpseweg (de N262) in Nispen, gemeente Roosendaal. Deze KCT-kazerne moet ruimte bieden aan algemene voorzieningen (zoals kantoren, sportvoorzieningen en parkeerruimte) en specifieke militaire voorzieningen (zoals munitiebunkers, schiet- en trainingsfaciliteiten en kennels voor diensthonden). Voor de nieuwe KCT-kazerne is een indeling van het gebied gemaakt met de benodigde voorzieningen (zie figuur 1).

Om de nieuwe KCT-kazerne (planologisch) mogelijk te maken, stelt de minister een projectbesluit op. Voor dit besluit is een milieueffectrapport (MER)[1] opgesteld. De minister van Defensie heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat staat in het MER?

De omvang van de kazerne is vergroot ten opzichte van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)[2] uit 2025: van 86 ha naar 94 ha. Ook is de benodigde vloeroppervlakte (gebouwen) van 80.000m² naar 120.000m² gestegen en het (maximaal) aantal personen gelijktijdig op het terrein van 1.039 naar 1.250.

In het MER zijn de effecten van twee inrichtingsvarianten onderzocht. Variant A heeft een westelijke ontsluiting op de N262 met verblijfs- en logistieke functies in het noorden en oefen- en trainingsfuncties in het zuiden (zie figuur 1). Deze variant is het voorkeursalternatief (VKA). Variant B heeft een zuidelijke ontsluiting met oefen- en trainingsfuncties in het noorden en verblijfs- en logistieke functies in het zuiden. Voor deze variant zijn twee verschillende zuidelijke ontsluitingen onderzocht. Daarnaast is een inrichtingsvariant 'omgevingskwaliteit' opgesteld voor optimalisatie van het VKA.

Beide inrichtingsvarianten (variant A en B) hebben een positief effect op de milieuthema's water, bodem, energie, klimaatadaptatie (hittestress en droogte) en biodiversiteit. Ook hebben beide inrichtingsvarianten (zeer) negatief effecten. Zo neemt de geluidbelasting en lichthinder toe, en zijn er negatieve effecten op omgevingsveiligheid, (beschermde) soorten, ruimtelijke kwaliteit, landschap en cultureel erfgoed. Variant A heeft minder negatieve effecten ten opzichte van variant B voor de verkeersafwikkeling en -veiligheid, gebiedsbescherming (natuur) en archeologie. Ook biedt deze variant de meeste mogelijkheden om meer positieve effecten te realiseren door optimalisaties van de inrichting, aldus het MER.

[1] Haskoning. 17 juli 2026. *Hoofdrapport MER – ontwikkeling kazerne KCT Roosendaal*.

[2] De Commissie heeft op 25 november 2025 geadviseerd over de benodigde inhoud van het op te stellen MER aan de hand van de opgestelde NRD. Dit advies en de NRD zijn te vinden op de website van de Commissie.

Wat is het advies van de Commissie?

Het MER bevat waardevolle informatie die belangrijk is voor de besluitvorming. Zo bevat het MER een helder overzicht van de nieuwe KCT-kazerne, inclusief de wijzigingen van het plangebied en de omvang. In algemene zin geeft het MER een helder overzicht van de meeste milieueffecten. De Commissie waardeert in het bijzonder het mobiliteitsonderzoek en de duidelijke beoordeling van de (negatieve) effecten op het open landschap.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER dat belangrijke informatie ontbreekt. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het projectbesluit over de nieuwe KCT-kazerne. Het gaat om de volgende punten:

- **Verwerking inrichtingsvariant omgevingskwaliteit**: in het MER is een inrichtingsvariant omgevingskwaliteit opgesteld als 'ontwerpend experiment'. Hierin zijn mogelijke optimalisaties van het voorkeursalternatief beschreven. Of deze beschreven maatregelen ook worden uitgevoerd is onduidelijk. Ook zijn de maatregelen niet integraal beoordeeld op milieueffecten. De uitwerking als volwaardige inrichtingsvariant, passend bij het detailniveau van het besluit, brengt meer zicht op (1) het mogelijk voorkomen of beperken van negatieve milieueffecten (en wat dit ruimtelijk vraagt), en (2) een betere vergelijking met de andere onderzochte inrichtingsvarianten.
- **Effecten op geluid**: de nieuwe kazerne maakt oefeningen met helikopters mogelijk voor maximaal 12 etmalen per jaar. Het MER beschrijft de geluideffecten hiervan niet. Daarnaast zijn de effecten van schiet- en explosiegeluid niet volgens de eisen uit de Omgevingsregeling in beeld gebracht.
- **Effecten op natuur**: het stikstofonderzoek gaat niet in op (mogelijke) stikstofdepositie en de effecten daarvan op natuur van het gebruik van de oostelijke ontsluiting tijdens de gebruiksfase. Hierdoor zijn de effecten op natuur mogelijk onderschat. Daarnaast ontbreekt een effectbeoordeling op beschermde vissoorten in de Molenbeek.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over de nieuwe KCT-kazerne.

Op 6 oktober 2026 is AERIUS Calculator geactualiseerd. De nieuwe versie moet worden toegepast in lopende procedures, maar logischerwijs was met deze versie nog geen rekening gehouden bij het opstellen van het MER. De Commissie beveelt daarom aan om de AERIUS-berekeningen voor dit plan opnieuw uit te voeren met de nieuwe versie, en zo nodig de uitkomsten te verwerken in het MER (de effectbeoordeling en het onderzoek naar mitigerende maatregelen).

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar beoordeling toe en geeft ze aanbevelingen voor het vervolgtraject.

Figuur 1: Beoogde indeling nieuwe KCT-kazerne (bron: MER).

Aanleiding MER

De minister van Defensie wil in Roosendaal een nieuwe kazerne realiseren voor het Korps Commandotroepen (KCT). Deze KCT-kazerne moet ruimte bieden aan kantoren, sportvoorzieningen, een eetzaal, een wachtgebouw, lesgebouwen en parkeerplaatsen. Ook moet de KCT-kazerne ruimte bieden aan militaire voorzieningen, zoals munitiebunkers, verschillende schiet- en trainingsfaciliteiten en kennels voor diensthonden. In totaal heeft Defensie daardoor de volgende (maximale) ruimtebehoefte: 120.000 m² vloeroppervlakte, circa 35.000 m² parkeerruimte en minimaal 500.000 m² grondoppervlak.

De minister van Defensie doorloopt de procedure voor een projectbesluit om de nieuwe KCT-kazerne in Roosendaal mogelijk te maken. De nieuwe KCT-kazerne valt onder project J11 in Bijlage V van het Omgevingsbesluit (aanleg, wijziging of uitbreiding van stedelijk ontwikkelingsproject). Hiervoor geldt een project-mer-(beoordelings)plicht. Ook kan de nieuwe KCT-kazerne worden gezien als een landinrichtingsproject (project J12 in Bijlage V van het Omgevingsbesluit). De minister heeft ervoor gekozen de project-mer-beoordeling over te slaan en direct een project-MER op te stellen.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de minister van Defensie in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening – besluit over het projectbesluit voor de nieuwe KCT-kazerne.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3962 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar beoordeling toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Het uitvoeren ervan is essentieel om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij het projectbesluit. In de tekst wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Inrichtingsvariant omgevingskwaliteit

In haar NRD-advies vroeg de Commissie om de uitwerking van een inrichtingsvariant omgevingskwaliteit en het beoordelen van de milieueffecten daarvan. De Commissie achtte dit van belang vanwege de verwachte negatieve effecten op onder andere het huidige landschap en de potentie voor de verbetering van de omgevingskwaliteit. In het MER is hier invulling aan gegeven in de vorm van een zogenoemd 'ontwerpend experiment' op basis van expertsessies. Dit diende vooral als inspiratie om het voorkeursalternatief een kwaliteitsimpuls te geven door per milieuthema negatieve gevolgen te minimaliseren en verbeterkansen te benutten. Paragraaf 6.5 van het MER en het 'Rapport Inrichtingsvariant Omgevingskwaliteit'[3] gaan in op deze inrichtingsvariant. Hierin zijn meerdere optimalisaties en synergiën beschreven voor de verdere planuitwerking, zoals het versterken van ecologische structuren en de waterbergingskwaliteit van het gebied.

De Commissie onderkent de potentie van de mogelijke optimalisaties en synergiën die uit het 'ontwerpend experiment' kwamen. De status van deze maatregelen is echter onduidelijk omdat niet bekend is of deze ook worden opgenomen in het voorkeursalternatief. Dit komt mede doordat de maatregelen op het niveau van de ontwerpfase (inrichting) zitten, terwijl het voorkeursalternatief van een abstracter niveau lijkt te zijn. Daarnaast zijn de optimalisaties per thema beschreven maar ontbreekt een integraal overzicht waarin eventuele tegenstrijdigheden tussen thema's is afgewogen. Tot slot zijn de effecten van het geheel niet in beeld gebracht. De inrichtingsvariant is, zoals het MER zelf onderkent, niet als volwaardige variant (alternatief) uitgewerkt. Dit was wel de insteek van de Commissie in haar NRD-advies.

Gezien de negatieve effecten van de ontsluitingsvarianten op natuur, landschap en ruimtelijke kwaliteit, vraagt de Commissie opnieuw aandacht voor het volwaardig uitwerken van een inrichtingsvariant omgevingskwaliteit. Gebruik de beschreven maatregelen om tot een integrale inrichtingsvariant omgevingskwaliteit te komen passend bij het detailniveau van het projectbesluit. Ga hierbij in op synergie tussen natuur, landschap, water, bodem, klimaatadaptatie en ruimtelijke kwaliteit. Breng de milieueffecten in beeld van deze inrichtingsvariant.

> De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan het projectbesluit over de nieuwe KCT-kazerne, de inrichtingsvariant omgevingskwaliteit volwaardig uit te werken passend bij het detailniveau van het besluit. Beschouw de voorgestelde maatregelen integraal en breng de effecten daarvan in beeld.

[3] Haskoning. 17 juli 2026. *Rapport Inrichtingsvariant Omgevingskwaliteit*.

2.2 Geluid

Helikoptergeluid

De komst van de nieuwe KCT-kazerne maakt oefeningen mogelijk met helikopters. In het MER staat dat het landen en opstijgen van helikopters op de nieuwe KCT-kazerne beperkt zal blijven tot maximaal twaalf etmalen per jaar en dat deze activiteit daarmee vergunningvrij is. Dit wordt vervolgens in het MER geïnterpreteerd als dat deze activiteit daarmee geen onderdeel is van het projectbesluit en van dit MER. Daarom zijn deze effecten op geluid van de helikopters niet in beeld gebracht.

De Commissie wijst erop dat de activiteiten met helikopters op de nieuwe KCT-kazerne, ondanks dat deze beperkt optreden[4], onderdeel zijn van het project. Daarom moeten de bijbehorende milieueffecten in beeld worden gebracht in het MER. De Commissie heeft daarom in haar NRD-advies expliciet gevraagd naar de geluideffecten van helikopteractiviteiten. Lokaal kunnen de activiteiten met helikopters zeer relevant zijn voor de hinderbeleving.

Schiet- en explosiegeluid

In het onderzoek naar schiet- en explosiegeluid rond de nieuwe KCT-kazerne is in de dagperiode een rekenhoogte gehanteerd van 1,5 m en in de avond- en nachtperiode een rekenhoogte van 5 m. Dit komt niet overeen met artikel 6.5 van de Omgevingsregeling die een beoordeling vereist op één of meer representatieve punten op twee derde van de hoogte van een bouwlaag. Dit betekent dat in de voorliggende situatie ook in de dagperiode een rekenhoogte van 5 m moet worden gehanteerd. Hierdoor kan in de dagperiode het geluidseffect onderschat zijn.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan het projectbesluit over de nieuwe KCT-kazerne, de geluideffecten van de helikopteractiviteiten op de nieuwe KCT-kazerne inzichtelijk te maken. Beoordeel ook het schietgeluid uitgaande van rekenhoogtes conform de Omgevingsregeling.

2.3 Natuur

2.3.1 Stikstofdepositie

In het MER zijn voor de varianten de stikstofdepositie in beeld gebracht voor de realisatiefase en de gebruiksfase. Uitgangspunt voor de realisatiefase is 100% Zero Emissie. Daarom is daarvoor geen stikstofberekening uitgevoerd. De Commissie constateert dat dit een reëel en aannemelijk uitgangspunt is.[5] Ook is het uitgangspunt zero-emissie opgenomen in het (ontwerp) projectbesluit. In de gebruiksfase is voor beide varianten – zonder saldering – sprake van een maximale bijdrage van 0,05 mol stikstof per hectare per jaar op Nederlandse Natura 2000-gebieden en 0,03 mol stikstof per hectare per jaar op Vlaamse Natura 2000-gebieden.

[4] In het onderzoek naar stikstofdepositie dat onderdeel uitmaakt van het MER staat dat worst case 192 landing en start-cycli met een Chinook en 192 landing en start-cycli met een Cougar helikopter per jaar op de nieuwe KCT-kazerne kunnen plaatsvinden.

[5] Zie de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 14 oktober 2026, ECLI:NL:RVS:2026:6087.

Met toepassing van interne saldering door de inzet van de huidige landbouw en veehouderijen ter plaatse van de nieuwe KCT-kazerne, is sprake van een afname van de depositie.

Stikstofdepositie gebruik oostelijke ontsluiting

Het MER maakt niet duidelijk in hoeverre sprake is van een toename van stikstofdepositie door vervoer via de oostelijke ontsluiting naar het oefenterrein op de Rucphense heide. In de beschrijving van de getoetste varianten en scenario's in bijlage 19 ontbreekt deze oostelijke ontsluiting. Tijdens het startgesprek[6] is verwezen naar paragraaf 3.3.7 van bijlage 19 waaruit zou blijken dat de oostelijke ontsluiting niet leidt tot een zodanige wijziging van de verkeersafwikkeling dat deze moet worden meegenomen in de stikstofberekening. In paragraaf 5.6 van bijlage 5 (Deelonderzoek Verkeer en Vervoer) staat echter dat een verzwaring wordt verwacht op het huidige verkeersnetwerk door de oostelijke ontsluiting. Daardoor constateert de Commissie dat het MER op dit punt ontoereikend is.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan het projectbesluit over de nieuwe KCT-kazerne, de stikstofdepositie als gevolg van het gebruik van de oostelijke ontsluiting te verhelderen.

Stikstofdepositie in de realisatiefase

In de realisatiefase is het personenvervoer niet meegenomen in de stikstofberekening. Uitgegaan is van een oudere versie (versie 3 uit februari 2025) van het *Rijksvastgoedbedrijf (RVB) Referentiedocument SEB in stappen naar Zero Emissie*. In de nieuwste versie (versie 5 uit januari 2026) staat dat personenvervoer is uitgesloten van de Zero Emissie-eisen die vanuit het RVB referentiedocument SEB aan transport gesteld worden. Door het ontbreken van een stikstofberekening door personenvervoer in de realisatiefase van de varianten zijn mogelijk niet alle effecten van de realisatiefase in beeld gebracht.

De Commissie verwacht dat de uitkomst tot een (eventuele) extra depositie leidt die door de voorziene interne saldering kan worden voorkomen. Zij beveelt daarom aan om voor de noodzakelijke (natuur)vergunning(en) de stikstofdepositie als gevolg van het verwachte personenverkeer tijdens de realisatiefase in beeld te brengen. Onderzoek zo nodig mitigerende maatregelen om aanzienlijke negatieve effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie op (naderend) overbelaste Natura 2000-gebieden te voorkomen. Dit versterkt de juridisch houdbaarheid van het projectbesluit.

Ecologische relevantie stikstofdepositie

Het MER stelt dat een geringe toename tot 0,1 mol stikstofdepositie per hectare per jaar beschouwd kan worden als 'niet ecologisch relevant'. De Commissie wijst erop dat dit voorbij gaat aan het feit dat ook kleinere toenames van stikstofdepositie in de huidige jurisprudentie over plannen en projecten regelmatig tot de conclusie leiden dat een Natura 2000-gebied verder wordt aangetast. De stelling werkt overigens niet door in de effectbeoordeling doordat met de toepassing van interne saldering de berekende depositie verrekend wordt.

[6] Op 7 oktober 2026 vond een startgesprek plaats in Utrecht met vertegenwoordigers van het ministerie van defensie, het Rijksvastgoedbedrijf en Haskoning. Hier kreeg de Commissie uitleg over de nieuwe KCT-kazerne en het MER.

Additionaliteitstoets

De Passende beoordeling (bijlage 20) gaat in paragraaf 6.3 in op het additionaliteitsvereiste om te onderbouwen dat salderen voor dit project ingezet kan worden. Daarvoor is beoordeeld of de bestaande stikstofemissies waarmee wordt gesaldeerd al dan niet ingezet zouden kunnen worden als passende of instandhoudingsmaatregel voor stikstofreductie. De Passende beoordeling stelt dat het wegnemen van bemesting op de voor saldering gebruikte percelen niet doelmatig is. Deze percelen liggen op grote afstand van Natura 2000-gebieden en leveren een zeer beperkte bijdrage aan de depositie in deze gebieden. Hierdoor is het volgens de Passende beoordeling zeer onaannemelijk dat de provincie deze percelen zou uitkopen als passende maatregel. Daarmee wordt onderbouwd dat het gebruik van bemeste percelen voor saldering additioneel is. In het MER staat het aandachtspunt dat de juridische houdbaarheid van de additionaliteitstoets onzeker is. Met betrekking tot de additionaliteitstoets kan de Commissie zeggen dat deze navolgbaar en volledig lijkt, voor zover dat te beoordelen is zonder vastgesteld beleid in een veld dat sterk in beweging is.

2.3.2 Beschermde vissoorten

In de Natuurtoets is geen aandacht voor het (mogelijk) voorkomen van beschermde of bedreigde vissoorten in de Molenbeek. In de NDFF[7] staat bijvoorbeeld een (gevalideerde) waarneming uit 2024 van een beschermde vissoort (een Elrits) enkele kilometers stroomafwaarts van het plangebied. Deze of andere beschermde vissoorten kunnen mogelijk ook voorkomen ter hoogte van het projectgebied gezien de afwezigheid van barrières in de beek (bijvoorbeeld door de vispassage ter hoogte van de Oude Turfhoutsestraat). Hierdoor kunnen er effecten zijn van de nieuwe KCT-kazerne op beschermde vissoorten. Deze effecten kunnen versterken door de mogelijke verlegging van de Molenbeek zodat deze in het plangebied komt te liggen (zie paragraaf 2.4.2 van dit advies). Uit het startgesprek kwam naar voren dat deze verlegging in de toekomst (als meekoppelkans) zal gebeuren. Ook hebben compensatiemaatregelen mogelijk een invloed op de beek.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan het projectbesluit over de nieuwe KCT-kazerne, per variant de effecten op beschermde of bedreigde vissoorten in beeld te brengen.

[7] NDFF staat voor de Nationale Databank Flora en Fauna. Voor meer informatie, zie de website van de NDFF.

2.4 Overige aanbevelingen voor het vervolg

2.4.1 Onderbouwing locatiekeuze

De locatiekeuze van de nieuwe KCT-kazerne is tot stand gekomen na een trechteringsproces waarin onder andere gesprekken met de omgeving én het milieubelang een bepalende rol speelden. Dit proces is uitgebreid beschreven in een bijlage uit 2023, maar slechts beperkt opgenomen in het hoofdrapport van het MER.[8]
Daarnaast is de omvang van de KCT-kazerne gewijzigd én is het plangebied (licht) gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke gehanteerde randvoorwaarden van Defensie tijdens dit vooronderzoek. Of deze wijzigingen tot andere milieueffecten en daarmee mogelijk een andere locatiekeuze hadden geleid, is niet beschreven in het MER. De Commissie schat in dat dit niet het geval zou zijn vanwege de relatief beperkte uitbreiding van het plangebied met een aangrenzend perceel. Zij beveelt wel aan om het trechteringsproces, en de rol van het milieubelang daarin, samen te vatten in de toelichting bij het definitieve projectbesluit én daarbij in te gaan op de wijziging van het plangebied en de wijzigingen in de KCT-kazerne sinds het vooronderzoek.

2.4.2 Meekoppelkans Molenbeek

Het MER brengt meekoppelkansen in beeld. Eén van deze meekoppelkansen is het project 'Waterrobuust dal Molenbeek' van Waterschap Brabantse Delta. Dit hersteltraject voor de Molenbeek, gelegen op de (zuidwestelijke) grens van het plangebied, is gericht op verbetering van de natuurwaarden, vergroting van de waterdynamiek en versterking van de klimaatadaptieve eigenschappen. Concreet lijkt dit neer te komen op een meer meanderende beek die daardoor in het plangebied komt de liggen. De insteek lijkt ook om dit te combineren met compensatie van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) als gevolg van de nieuwe KCT-kazerne.

Het MER gaat beperkt in op de meekoppelkans 'Waterrobuust dal Molenbeek'. De (on)mogelijkheden, voorwaarden en consequenties zijn niet concreet in het MER beschreven. De verdere invulling wordt namelijk doorgeschoven naar het vervolgproces. De Commissie beveelt aan in de ontwerpfase(n) rekening te houden met de meekoppelkans 'Waterrobuust dal Molenbeek' en te verkennen hoe de inrichting van de KCT-kazerne kan bijdragen aan de verbetering van de natuurwaarden, vergroting van de waterdynamiek en versterking van de klimaatadaptieve eigenschappen. Houdt hierbij rekening met de benoemde risico's in het deelrapport Water[9] en de benoemde integrale aandacht in het deelrapport Klimaatadaptatie[10].

---

8 In het MER staat dat verschillende potentiële locaties zijn onderzocht voor de nieuwer KCT-kazerne. Via een trechteringssysteem zijn verschillende locaties afgevallen, mede op basis van het milieubelang. Zie Ministerie van Defensie, Rijksvastgoedbedrijf, Provincie Noord-Brabant, Gemeente Roosendaal en Gemeente Rucphen. 22 mei 2023. *'Verdiepend locatieonderzoek KCT' Korpscommandotroepen Omgeving Roosendaal/Rucphen* op de website van het ministerie van Defensie.

9 Het deelrapport Water (en het MER) geeft aan dat ontwikkelingen en mogelijke ophogingen nabij de Molenbeek het bergend vermogen en de mogelijkheden voor een waterrobuuste inrichting lokaal kunnen beperken. Daarnaast kunnen activiteiten vanuit de KCT-kazerne in de nabijheid van de Molenbeek risico's vormen voor de waterkwaliteit.

10 Het deelrapport Klimaatadaptatie benoemt het belang van voldoende ruimte te reserveren in het ontwerp van de KCT-kazerne voor waterberging. Het ontwerp moet met een stresstest getoetst worden, waarbij rekening gehouden moet worden met de ophoging en maaiveldinrichting om klimaatbestendigheid te waarborgen. Deze wateropgave (evenals de hitteopgave) vragen een integrale aandacht in de ontwerpfasen, aldus het deelrapport.

Ook beveelt de Commissie aan om samenwerking met het Waterschap en de gemeente(n) te vervolgen, de doelen voor de Molenbeek te borgen en het beheer te regelen.

2.4.3 Gebruik visualisaties en illustraties

Het MER bevat in algemene zin heldere teksten, maar het gebruik van verduidelijkende visualisaties en illustraties is beperkt. De Commissie wijst er in navolging van haar NRD-advies op dat visualisaties en illustraties een belangrijk communicatiemiddel zijn in het MER, zowel voor bestuurders als voor belanghebbenden. Zo verduidelijken deze de beschreven negatieve effecten op landschap en ruimtelijke kwaliteit. De Commissie beveelt daarom aan om duidelijke visualisaties en illustraties te gebruiken in de ontwerpfase(n) en deze in de communicatie naar bestuurders en belanghebbenden op te nemen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie
De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de Commissie en over haar werkwijze vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep
Bij dit project bestaat de werkgroep uit:
ing. Eugène de Beer
ir. Annemie Burger (voorzitter)
ing. Jan van der Grift
Sander Hunink BSc.
ir. Henk Otte
dr. Patrick Patiwael (secretaris)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld
Projectbesluit.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?
Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffect-rapport (MER) vereist zijn. Uit Bijlage V van het Omgevingsbesluit onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het project J11 “stedelijk ontwikkelingsproject” en J12 “landinrichtingsproject”. Daarom wordt een pro-ject-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit
Minister van Defensie, in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimte-lijke Ordening.

Initiatiefnemer besluit
Minister van Defensie.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?
Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en ad-viezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?
U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl pro-jectnummer 3962 in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de Milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl